ముతక ధాన్యాలు వద్దు ఆరోగ్యమే ముద్దు

ఆత్మపరిశీలన సమయం ఇది

దేబ్‌జిత్ సారంగి, కావ్యా చౌదరీ

ఒడిశాలోని కోంద్ సామాజికవర్గంలోని పేద కుటుంబాలకు చిరుధాన్యాలకు ఆర్థికపరంగానే కాకుండా సామాజికపరంగా కూడా విశేష ప్రాధాన్యత ఉన్నది. కోంద్ సామాజికవర్గంలో ఇచ్చి పుచ్చుకోవడాలు, పరస్పరం సహకరించుకోవడాలు అతి సహజం. ప్రతి ఒక్కరు ఇతరులతో ఆదరణతో కూడిన ఆప్యాయతా అనురాగాలు కలిగి ఉంటారు. వీరి జీవిత విధానంలోని ప్రత్యేకతే అది. అందువల్ల వారి ప్రయోజనాల కోసం చేపట్టే ఏ కార్యక్రమం అయినా వారి సాంస్కృతిక సహజీవన మూలాలకు అనువుగా ఉండాలి. అప్పుడే అవి నిలకడగా కొనసాగుతాయి. సామాజికంగా అందరి సంక్షేమానికి ఉపయోగపడతాయి.

చుట్టూ యూకలిప్టస్, బీటీ కాటన్, ఇంకా ఇతరత్రా బయటినుంచి తెచ్చుకున్న ఇన్‌పుట్స్‌తో పెద్ద ఎత్తున సాగుతున్న ఏక పంట వ్యవసాయ భూములు. వాటి మధ్య ఉన్న కందుగూడ గ్రామం. అక్కడ కనిపించే పరిస్థితి పూర్తిగా వేరేగా ఉంటుంది. వ్యవసాయపరంగా పర్యావరణ ప్రయోజనాలు సాధించే విధంగా ఇక్కడ సేద్యం సాగుతూ ఉంటుంది. ఇక్కడ నివసించే వారంతా ప్రధానంగా కోంద్ సామాజికవర్గం వాళ్లే. వాళ్లలో ఒకరైన రైతు అది కుమ్రుక తన వ్యవసాయం గురించి, తనకు లభిస్తున్న ప్రయోజనాల గురించి ఈ విధంగా తెలియజేస్తున్నారు. ''నాకున్న కొద్ది పాటి పొలంలో సాగయ్యే పంట నాకు అవసరమైన దానికన్నా ఎక్కువే. నా కుటుంబానికి ఆహారం పూర్తిగా అందుతుంది. నా తోటి ప్రజల అవసరాలు తీరుస్తున్నది. అంతేకాదు. పశువులకు, పక్షులకు, క్రిమికీటకాలకు కూడా ఆకలి బాధ లేకుండా చేస్తున్నది. ఇక్కడ ఉన్న ప్రతి ఒక్కరం సంతోషంగా, సంతృప్తిగా జీవిస్తున్నాం.''

కోంద్ రైతుల సేద్య విధానం

కోంద్‌లు అనుసరించే వ్యవసాయ విధానంలో అన్నిటికన్నా ముఖ్యంగా మెచ్చుకోవలసిన అంశం ఏమిటంటే - ప్రతి ఒక్కరికి భూమిపై పూర్తి హక్కు ఉంటుంది. కుటుంబంలోని సభ్యుల సంఖ్యను బట్టి భూమిని కేటాయిస్తారు. పెద్ద కుటుంబ బాధ్యతలు ఉన్న వారికి హెచ్చు విస్తీర్ణం ఉన్న భూమిని ఇస్తారు.

కోంద్ వర్గంలో వ్యవసాయ కార్యక్రమాలన్నీ సంప్రదాయం ప్రకారమే ఉమ్మడిగా సాగుతాయి

ప్రతి కుటుంబం కూడా తమకు అవసరమైన విత్తనాలను ముందు ఏడాది పంట నుంచే నిల్వచేసుకుంటారు. ఇలా అన్ని కుటుంబాల అవసరాలకు సరిపడా విత్తనాలను సిద్ధం చేసుకుని గ్రామం మధ్యలో నిల్వచేసుకుంటారు. వాటిపై అందరికీ హక్కు ఉంటుంది. ఒకవేళ ఒక కుటుంబం అలా నిల్వచేసుకోకపోయినా ఇబ్బంది పడక్కరలేదు. ఆదివాసీ తెగకు చెందిన ఈ కోంద్‌లలో విత్తనాలు, భూమిపై అందరికీ హక్కుతో పాటు అవకాశం ఉంటుంది. అంతేకాదు, నాట్లు మొదలు పంటకోత వరకు ప్రతి ఒక్కరు కలిసి పాలుపంచుకుంటారు, కలిసి పంచుకుంటారు. అన్ని కార్యక్రమాలను ఉమ్మడిగానే చేపట్టడం వారి జీవితంలోని విశేషం.

కోంద్ ప్రజల్లో మరో సుగుణం ఉంది. గ్రామంలోని అందరి ఉపయోగాలకోసం ఉమ్మడిగా ఒకనిధిని ఏర్పాటు చేసి అవసరమైన వారికి అందుబాటులో ఉంచుతారు. ఈ నిధిలోకి అవసరమైన సొమ్మును గ్రామంలోని వారు అందరూ సమకూరుస్తారు. అది ఆహార పదార్థాల రూపంలో కావచ్చు. కొన్ని సందర్భాలలో నగదు రూపంలో కూడా సాయం అందుతుంది. అవసరమైన వ్యక్తులకు అవసరమయ్యే విధంగా అందిస్తారు. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే కోంద్ తెగ ప్రజలు అందరి సంక్షేమం కోసం కలిసి కట్టుగా ఉంటూ ఒకరి కష్టసుఖాల్లో ప్రతి ఒక్కరూ పాలు పంచుకోవాలనే సూత్రం ఆధారంగా సహజీవనం చేస్తుంటారు.

ఆరోగ్యం కోసం – ముడి ధాన్యాలు

పర్యావరణానికి మేలు చేసే సేద్య విధానాలతో అనేక రకాలైన పంటలను ముఖ్యంగా చిరుధాన్యాలను సాగు చేయడం కోం

> చిరుధాన్యాలు అంటే కేవలం ధాన్యం మాత్రమే కాదు. తరతరాలుగా వస్తున్న ఉమ్మడి వ్యవసాయ పరిజ్ఞానానికి అదే మూలాధారం

ద్‌ల ఆనవాయితీగా చరిత్ర సూచిస్తోంది. కోండ్ ఆదివాసీల వంటి సామాజికవర్గాల్లో చిరుధాన్యాలను కేవలం ధాన్యం సాగు చేయడంగా పరిగణించరు. ఒక రకంగా తరతరాలుగా వస్తున్న సేద్య విధానాల పరిజ్ఞానానికి వారు కేంద్రంగా మారిపోయారు. పరిసరాలలోని కొండలను, కోనలను, నేల తల్లిని, ఆకాశాన్ని, అడవులను ఆరాధించినట్టుగానే వారు తమ వ్యవసాయ విధానాలను కూడా గట్టిగా విశ్వసిస్తారు. అంత గట్టి విశ్వాసంతో వారు తమ నేల తల్లిని ధరణి పేను మాతను కూడా ఆరాధిస్తారు. వారి దృష్టిలో చిరు ధాన్యాలు అంటే వైవిధ్యంతో కూడిన వ్యవసాయం. అదే తమ జీవితాల్లో అంతర్గత సమగ్రతకు, సమైక్యతకు ఆధారంగా భావిస్తారు.

1960 దశకంలో గ్రీన్ రివల్యూషన్ దేశ వ్యవసాయ రంగాన్ని దారుణంగా దెబ్బతీసింది. చిరుధాన్యాల సాగు విపరీతంగా పడిపోయింది. అందుకు కారణం ప్రభుత్వ విధానాలే. ప్రభుత్వం వరి, గోధుమ సేద్యానికి అనుకూల నిర్ణయాలు తీసుకుంది. సంకర విత్తనాలు క్రిమిసంహారకాల రూపంలో, ఎరువుల రూపంలో రసాయనాలను అందించింది. అప్పట్లో చిరు ధాన్యాలను ముడి ధాన్యాలుగా పరిగణించి పేదలకు మాత్రమే ఉపయోగకరమనే అభిప్రాయం ఎక్కువైంది. కానీ ఇప్పుడు అవే చిరుధాన్యాలను ఆరోగ్య సంరక్షక ధాన్యంగా ప్రచారం పెద్ద ఎత్తున సాగుతోంది. వాతావరణ సవాళ్లకు చిరుధాన్యాల సేద్యం సిల్వర్ బుల్లెట్ రూపంలో సరైన సమాధానం అని అంటున్నారు. ఆహార భద్రతకు కీలకమని అంటున్నారు.

ఈ సామాజిక వర్గం విషయంలో చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచం ఎలాంటి అభిప్రాయాలు ఉన్నప్పటికీ, పర్యావరణానికి శ్రేయస్సు కలిగించే వ్యవసాయ విధానాలకు వీరు కేంద్ర బిందువుగా ఉన్నారని అంగీకరించాల్సిందే. ఒకప్పుడు వ్యవసాయ రంగానికి సంబంధించి కొత్త నిర్వచనం వ్యాప్తిలోకి వచ్చింది. ఇప్పుడు దీనిని వ్యవసాయ-వాణిజ్యం అంటున్నారు. చిరుధాన్యాల విషయంలో ఈ నిర్వచనం కొత్త ఆవిష్కరణలకు, ప్రోత్సాహకాలకు దారితీస్తోంది. ఫలితంగా గ్రామీణ ప్రాంతాలనుంచి పెద్ద ఎత్తున చిరుధాన్యాలను పట్టణ కేంద్రాలకు తరలించడం రోజురోజుకూ పెరిగిపోతోంది. పట్టణాల్లోని మధ్యతరగతి ప్రజలు ఇప్పుడు చిరుధాన్యాల వినియోగంపై ఎక్కువ ఆసక్తి చూపిస్తున్నారు. చిరుధాన్యాలను ఆహారంలో చేర్చడం వల్ల అంటువ్యాధులు కాకపోయినా ఆందోళనకరంగా తయారైన మధుమేహం (చక్కెర వ్యాధి), స్థూలకాయం (ఒబెసిటీ), ఇంకా ఇతర గుండె సంబంధిత వ్యాధులను నివారించడం సాధ్యమవుతుం దనే విశ్వాసం ప్రబలమవుతోంది. ఆ కారణంగా ఇప్పుడు చిరుధాన్యాలను ఆరోగ్యదాయనిగా చెప్పుకుంటున్నారు. ఇక్కడ గమనించాల్సిన మరో విషయం ఏమిటంటే పట్టణ ప్రాంతాల్లో అధికంగా గిరాకీ ఉన్న చిరుధాన్యాల రకాలకే ప్రోత్సాహకాలు ఎక్కువగా అందుతున్నాయి. ఇదే ధోరణి కొనసాగితే చిరుధాన్యాల్లో కూడా వైవిధ్యం లేకుండా పోయే ప్రమాదం ఉంది. వ్యవసాయ రంగంలో పునరుద్ధరణకు సమస్యలు ఎదురవుతాయి. ఇది పరోక్షంగా చిరుధాన్యాలను సాగుచేసే రైతు కుటుంబాలకు నష్టదాయకం కాగలదు. దీనికి వాతావరణపరమైన సవాళ్లు తోడ్పడే ప్రమాదం ఉంది.

సమస్యల్లో తీవ్రత

ఇటీవలకాలంలో కోండ్ సామాజికవర్గంలో తమజీవనవిధానాలకు పెను సవాళ్లు ఎదురవుతున్నాయనే భయం పెరుగుతోంది. కోండ్ ప్రజల జీవితంలో చిరుధాన్యాల సేద్యంపైనే వారి గుర్తింపు కూడా ఆధారపడి ఉంది. కోండ్‌ల సేద్యంలో నాట్ల దగ్గర నుంచి విత్తనాలను సమంగా పంచుకోవడంతో పాటు ఫలాన్ని కూడా ఉమ్మడిగా ఉపయోగించుకోవడం ముఖ్యమైన సూత్రం. ఈ కార్యక్రమాల సమయంలో ప్రజలంతా ఒకచోట చేరి వేడుకలు జరుపుకుంటారు. పాటలు పాడుకుంటారు. కలిసి నాట్యాలు చేస్తారు. వారిలోని సమైక్యతను, పర్యావరణ ప్రయోజనాలను మళ్లీ మళ్లీ గుర్తుచేసుకుంటారు. కాపాడుకుంటారు. ఒక రకంగా ఈ ఐకమత్యం, కలిసి ఉండే కట్టుబాటే వారి శక్తి. ఆ శక్తితోనే బయట నుంచి వచ్చే ప్రమాదకర సమస్యలను సమష్టిగానే ఎదుర్కొంటారు. ఇటీవల అడవుల నరికివేత, యువకులు వలసపోవడం, నిర్బంధంగా వారిని ఖాళీ చేయించి తరిమివేయడం ఇంకా మరెన్నో రకాలుగా వారి జీవన క్రమాన్ని దెబ్బతీసే ఘటనలు జరుగుతున్నాయి. వారి సేద్య విధానం అంతరించిపోయినట్లయితే, వారు చెల్లాచెదరైపోతారు. ఆనవాయితీగా వారికి లభిస్తున్న తోటి సామాజికవర్గం నుంచి లభించే మద్దతు, సహాయసహకారాలకు దూరమవుతారు. పెద్దల నుంచి సంక్రమిస్తున్న సేద్య విజ్ఞానం, ఆహారోత్పత్తిలో మెళుకువలు, సమష్టిగా సేకరించి అందరూ కలిసి పంచుకుని ఆనందించే రోజులను తమ చిన్నారులు కోల్పోతారని వారు భయపడుతున్నారు.

వినియోగదారుల అవసరాలకు అనువైన వినిమయ వస్తువుగా చిరుధాన్యాలను మార్చివేసే క్రమంలో ఈ కోండ్ తెగ సంప్రదాయాలను సాంస్కృతిక సమగ్రతను, వారి జీవిత విశిష్టతలను దెబ్బతీయడానికి ప్రయత్నాలు జోరుగా సాగుతున్నాయి. ఫలితంగా తిరిగి వాటిని పునరుద్ధరించడం సాధ్యం కాని స్థితికి నెట్టివేయడం జరుగుతోంది. ఈ సందర్భంలో మరెన్నో ప్రశ్నలు తలెత్తుతున్నాయి. పాలిష్ చేసిన బియ్యం, గోధుమలు,

మొక్కజొన్న స్థానంలో రాగుల వాడకాన్ని ప్రోత్సహించడం వల్ల ఎదురయ్యే పరిణామాలను గురించి ఆలోచించవలసి ఉన్నది. వ్యవసాయం ఒక సాంస్కృతిక జీవిత మార్గంగా కాకుండా వ్యాపారపరమైన ప్రయోజనాలకు ఉద్దేశించిన వాణిజ్య కార్యకలాపంగా మారిపోతే ఎలాంటి పరిణామాలు ఎదురుకాగలవు? ఆలోచించాలి. ఈ మార్పు ఫలితంగా ఇప్పటి వరకు ఆయా వర్గాల కుటుంబాలలో తరతరాలుగా వస్తున్న వ్యవసాయ నైపుణ్యాలు, పరిజ్ఞానం అంతరించిపోవలసిందేనా?

ఈ అంశంపై ఇటీవల పి.సాయినాథ్ ఒక వ్యాసంలో గ్రామీణుల దాహార్తి తగ్గిపోతే ఏం జరుగుతుందో వివరించే ప్రయత్నం చేశారు. (ఇండియా వాటర్ పోర్టల్ 2017) కరువుపీడిత ప్రాంతంగానూ రైతుల ఆత్మహత్యలు హెచ్చు మొత్తంలో జరుగుతున్న రాష్ట్రంగా పేరు సంపాదించిన మహారాష్ట్రలో నీటి సమస్య కారణంగా బీడులుగా రైతులు వదిలేసిన భూముల్లో ప్రతి ఫ్లోర్‌లోనూ ఒక స్విమ్మింగ్ పూల్ నిర్మాణం చేస్తున్నారు అని ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తూ పాలకవర్గాలను నిలదీశారు. దేశంలోని ఏ మెట్రో సిటీని చూసినా విచ్చలవిడిగా నీటిని ఉపయోగిస్తున్న జీవనశైలి కనిపిస్తుంది. విపరీతంగా నీటిని వృధా చేయడం జరుగుతోంది. పెద్ద మొత్తంలో వ్యర్థపదార్థాలనుపోగుచేస్తున్నారు.పరిశ్రమలనుంచిఇష్టారాజ్యంగా వెలువడుతున్న వ్యర్థపదార్థాలు వాతావరణాన్ని కలుషితం చేసివేస్తున్నాయి. ఇలాంటి పరిసరాల్లో కేవలం చిరుధాన్యాల వాడకం వల్ల వారి ఆరోగ్యం సురక్షితంగా ఉందనుకోవడం వట్టి భ్రమ. ఇప్పుడు మన చుట్టూ నెలకొన్న పర్యావరణం చూస్తే ఉన్న వనరులను ఉపయోగించడంలో ఎంత అసమానతలు ఉన్నాయో స్పష్టమవుతుంది. అన్నిటికన్నా ముఖ్యమైన మరో విషయం ఏమిటంటే మన జీవనశైలి ఏ విధంగా రైతుల మనుగడనే ప్రశ్నార్థకంగా మార్చివేస్తున్నదీ అనేది మరింత ఆందోళన కలిగించే విషయం. అందువల్ల మనం తక్షణం మన ఇష్టాయిష్టాలను ఎంపిక చేసుకుంటున్న తీరును మరోసారి పరిశీలించుకోవాలి. ఆత్మావలోకనం చేసుకోవాలి. తిరిగి వ్యవసాయాన్ని సాంస్కృతిక జీవనంలో అంతర్భాగంగా మార్చుకుని, సమాజ శ్రేయస్సు లక్ష్యంతో తీర్చిదిద్దుకోవాలి.

దిక్సూచి ఇదే

కలిసి జీవించడం, కలిసి ఆహారం పంచుకోవడం, కలిసిమెలసి వేడుకల్లో పాల్గొనడం విత్తనాలను, పంట ఫలాన్ని అందరూ కలిసి అనుభవించడం వారి ప్రత్యేక జీవనశైలి. సమానత్వానికి ఇంతకంటే వేరే నిదర్శనం లేదు. ఈ పరస్పర అనురాగం కారణంగా ఆ సామాజిక వర్గంలో ఆకలితో మాడిపోయే పరిస్థితి ఏ ఒక్క కుటుంబానికీ ఏనాడూ ఎదురుకాలేదు. సర్వత్రా అసమానతలు పెరిగిపోతున్న ప్రస్తుత ప్రపంచ వాతావరణంలో ఇదో అద్భుతమైన దృశ్యం. ఒకరి సంక్షేమం ప్రతి ఒక్కరికీ క్షేమం అన్న జీవన సూత్రం ఈ కోండ్ ప్రజలను ముందుకు నడిపిస్తున్నది. ఈ కారణంగా తోటి కుటుంబాలకు మాత్రమే కాదు. చుట్టూ ఉన్న పక్షులు, పశువులూ, కనిపించని క్రిమికీటకాలకు కూడా కడుపునింపే ఉత్తమ సంస్కారం వారిది. వారి జీవన శైలి పర్యావరణానికి మేలు చేస్తోంది. సమాజంలోని ప్రతి ఒక్కరికి మేలు చేస్తోంది. సమాజ శ్రేయస్సును పట్టించుకోకుండా కేవలం రాగుల వాడకాన్ని ప్రోత్సహించడం వల్ల సరైన ఫలితాలు ఎప్పటికీ సాధ్యంకాదు. ఇదే ధోరణి కొనసాగితే రైతులకు తీరని అన్యాయం చేసినవాళ్లమవుతాం. పర్యావరణాన్ని దెబ్బతీసినట్టవుతుంది. ఇలాంటి ఉత్తమ జీవన విధానంపై ఇప్పటికే దాడి ప్రారంభించేశాం. ఇక ఫలితాలే ఎప్పుడు దారుణంగా మారుతాయో.

మరెవరికైనా 20 ఎకరాల విశాలమైన పొలంలో సేద్యం చేసే బాధ్యతను మరెవరికైనా అప్పచెబితే ఎలా ఉంటుందని ఖాలాపదర్ గ్రామానికి చెందిన వృద్ధ మహిళలను అడిగినప్పుడు ముందు వారు గట్టిగా నవ్వేశారు. ఈ ప్రశ్న వెనుక ఉన్న ఆందోళన వారికి అర్థం కాలేదు. అందువల్లే... అభ్యంతరం ఏముంటుంది? అంత శక్తి ఉంటే అలాగే అనేశారు. ''ఎవరు సేద్యం చేసినా అందరం కలిసే ఆ ఫలితాన్ని అనుభవిస్తాం'' అని అన్నారు. అదీ వారి అమాయకత్వం!

కోండ్ తెగ వంటి ఆదివాసీల పాదాలకు నమస్కారం చేయాలి. ఆధునికత పేరుతో సాగుతున్న దుష్టాచారానికి వారు ఇంకా తలవంచలేదు. నేల తల్లి అందించిన పంట ఫలాన్ని చీమల నుంచి ప్రతి జీవికి అందిస్తున్న వారి ఔదార్యం సాటిలేనిది. ◆

Debjeet Sarangi and Kavya Chowdhry
Living Farms
Plot No.1181 / 2146, Ratnakarbag-2,
Tankapani Road,
Bhubaneswar - 751018
Odisha - India
E-mail: livingfarms@gmail.com

ఆంగ్లమూలం :
లీసా ఇండియా, సంపుటి 19, సంచిక 1, మార్చి 2017.